

Bajzafi Ferenc

Testnek, ami a testé...

Mélyebbre ásta magát a kazalban és mégegyszer bekotort a hús szénaszálak közé. Ott volt, amit elrejtett. Legalább századszor teszi, de ez most fontos, nagyon fontos.

Fáradt teste álomra vágott, a feledés puha, mély bársonyára, ahol az elkínzott elme is megpihen. Annyi szó vesztette már értelmét és annyi törvény az értékét, hogy bizonyosságot csak a jövőtől várhatott, az egyre keserűbb holnapoktól, melyek talán nem is lesznek. Nem szabad lenniük, ha ilyen múltra épülnek.

Vaktában mégis kísérletezett. Újra kitapogatta a szekerce nyelét.

Az asszony.

Bent van a házban – gondolta –, hol is lehetne másutt. A hőszegélyű ablakkeretek között kilágít a késői lámpafény és ő egy másfajta fényre gondol.

Fény.

Ez a fény remegve szűrődik ki a kis ház ablakán. A lámpa az ő keze munkája, az ablak is, de a fény – van. Átpislákol az üvegen. Megreked az udvar fchérségén, de nem rajzol fehér négy-szöget s nincs benne a lécek keresztje. Szétszóródik a fehér paplanon és van. A másfajta fény idegen, nem napmeleg, sohasem villan fel egy asszony szemében s a lélcében is hidegséget támaszt. Van. Most úgy tűnt, hogy a szénakazal is csak van itt a téli idegenségben, persze, ha nem lenne, volna más. Például, ott a fészter. Hidegebb, mint a szénakazal, a dérrrel lepett vasak fagyot sugároznak és tegnap észrevette a traktoron az első rozsdafoltokat. A mozdítatlan boronák hegye a döngölt földbe süppedt s akárki hozzáértő elismerné: nem téllenek csupán, hanem elhanyagoltak. S ami még jobban összehúzta a szíve környékét, mert erről csak ő tudott: gazdátlanok.

Szent karácsony!

Öreg szomszédjánál, a dombon túl is biztosan felcsendül a Mennyből az angyal holnap es-

te... Az öreg és vén, vajákos felesége, akit már rég meg kellett volna kérnie, hogy segítsen... Az asszony várandós, újév napján mindenórás lesz, az első gyerek!...

De ide nem orvos kell. Valamiféle múltban gyökerező mutatóvonal, valami nem emberi kell, mely felérhet egy másik nem-emberrel s talán a vénasszony jutott valamire. Cserében a titokért, amelyet tudnia kell, ha nem kevesebbre kéri, mint hogy... Ölje meg a Fényt.

Gondolatait szélként söpörte el valami, tekintetét a tompán villogó dombokra vetette és visszahúzódott. Vékony kabátja alá szorította rettegését.

És nem segített az ima.

A sövény, mely utat jelzett a házig káprázattá vált a túloldalán felremegő fénytől. Hol halványulva, hol élesen felmeredve közelített a fagyos gallyak mögött. Árnyékesíkok suhantak a havon, végeik elmosódó küllők gyanánt verték azt az ablakból kisugárzó fényfoltot az udvaron. Túlvilági fénytorony közeledett, s a ház sarkánál megállt. Mintha örök helye volna ott!

A suhanó árnyékküllők megpihentek a fehérségen s a kazalból tompa nyögés szakadt fel. Az embernyi fényoszlop iszonyú burkán jéghideg folyások kavarogtak, beégtek a rejtőző ember szemébe és földöntúli hideget árasztottak a szívébe. De csak egy percig. Keze megtalálta a szekerce nyelét.

Dobott.

Éles szeme, erős keze volt s a kazal mellett kiegyenesedve egyetlen, kétségbeesett erőfeszítéssel röptette el a biztos halált.

“Nevetséges vagyok” – szűrődött agyába egy gondolat.

Nevetséges, vagy még annál is rosszabb.

A fénytorony megmozdult és beszivárgott a ház falán. Sem rettentőbb, sem egyszerűbb kifejezés nem létezett. A hóra vetülő ablakfény felerősödött, úgy ragyogott a ház mellett, mint egy mélységes, megközelíthetetlen kristálykút.

Az ember átgázolt az udvaron, hogy megtalálja a hóba fúródott fejsze nyelét és visszabújon a kazalba.

Reszketett. Megosztott magával még itt is egy idegen világot, mely elvette tőle azt, ami eddig az övé volt. Az övék. Furcsa, izzasztó gondolatok söpörtek végig benne azokról az időkről, melyeket már kényszerűen réginek nevezett.

Ő és az asszonya.

Milyen idegen, értelmüket vesztett szavak, mintha egy soha meg nem élt múlt szavai lennének, egy soha vissza nem hozható kor emlékei. A bőrük verejtékével teremtett otthon... A friss boldogság, mely meg sem értett még igazán s őt máris kivetette magából, mint oda nem tartozót. A teremtett a teremtőt. Nem gyűlölettel, nem harccal: végtelen közönnyel, mint ahogy elenyészik a délutáni fény könnyörtelenül nap mint nap, nem tudva, hogy esténkénti távoztával a házban is elhalványodott, végül kialudt a lámpa lángja is és ők ketten... Egy egészen más fényben, emberi fényben...

Ez idegen fény! Idegen test!

A tömör világítótorony teketóriázás nélkül vágódott ki az udvarra. Most halványabb a fénye. Akár az ablaké. Elmegy?..

Fény. Gyűlölte a szót, ami azelőtt az életet jelentette számára és most a halál hordozójává vált. S egyre erősödött.

Visszahúzódott a kazalba és fagyos ujjakkal ölelte magához a baltát.

Az a valami rácrósen végigvitte magát az udvaron. Ily fényesnek még sohasem látta; vakultan meregette a szemét; ünnep, ünnep add meg a léleknek, ami a léleké!.. A fénypalást oly gigantikus testet rejthet, amire nem talált még fogalmat; e fény sarjasztotta félelem tartja gúzsban, hogy ki ne pattanjon a titok!..

Sátán!

Üvöltött, s az úton futva utánavágta a baltát. De a fény csak távolodott s az asszony!.. Újév napján mindenórás lesz!

Fázott. Odafenn hideg szél járt és ő megállt egy percre. A hatalmas ég felé fordította tekintetét, mintha annak csillagaiból kiolvashatná a jövődőt. Aztán mégis a ház felé vette lépteit. Mostmár bemehet...

Ó, Uram! Mint keveredik benne a düh és a szégyen, a könny és a keménység, a testi erő és a lelki gyengeség. Tavasszal... Azon a tavaszi estén, a sokadikon... Az asszony nem engedi magához egy ideje, szótlanságával a végsőkig feszíti a húrt...

Megállt az ajtó előtt.

... Azon az estén sem szólt az asszony, csak némán tett-vett. Maga felé fordította. Megütötte. Ütleg ütletet követett... Hosszú haját a csuklójára fonta... Tépte, marta fehér húsát s ha tette volna, pusztá kézzel szakítja ki a bordáit, taposta még a földön is, mígnem rájött, hogy mennyire nem féltékenység ez... Aztán az asszony, ahogy végsőkig összetörten, de sebzetlen lélekkel felállt és ő, ahogy öklét harapva menekül szégyene elől... Akkor mintha már sejtette volna, hogy az általuk teremtett fény eltűnt.

Talán titkok tudója az asszony, mégsem szól, mégsem felel, csak hallgat.

Benyitott.

Az asszonya aludt. A halvány, áttetsző takaró elfedte a testét s ő észrevette, mily szokatlannul meleg van.

Egy más természetű meleg. Annak a fénynek a maradéka!..

Indulatainak lepergett homokóráját már-már újra megfordította egy láthatatlan kéz. Valami lengett a ház levegőjében: az a test úgy hevert ott, abban az idegenségben, mint a valóság büvköréből kivett áldozat. Mégis megsímította az arcát, aztán lassan a domborodó hasra csúsztatta tenyerét.

Megmagyarázhatatlan megnyugvás áradt szét benne, s mintha azt súgta volna, hogy a maguk teremtette fény visszatér. S aztán... Add meg, Uram, a testnek s a léleknek... S még mennyi minden, ami elveszett. Aztán.

Elfújta a lámpát. A kihűnyő láng utolsó sugaránál látta, hogy felpattan az asszony szeme

és már kiáltott!... A hosszú, elnyújtott hang elárasztotta a visszhang nélküli házat!.. Nem a fájdalom kiáltása volt ez, nem is a boldog gyönyöré, hanem életet adó, ősi hang, melyre azonnal ráismer az ősi lélek és mozdul a test!.. Remegő ujjai nem boldogultak a gyufával s az újabb kiáltás az ágyhoz penderítette; lefogta a hánykolódó testet; Újév napja, Újév napja, hol van még!..

És ő is kiáltott. Hangja elveszett a másik kiáltásban s amint a takaró alól kiszűrődő, gyöngye fény erősödött, úgy öntötte el őt is a mindinkább lábra kapó bizonyosság: valahogy majdesak lesz, valahogy biztosan ... lesz! A fény egyre ragyogóbbá vált a lepel alatt s egy idő után oly pompával ragyogott, mintha nem fedné semmi. Aki pedig életet adott neki, most szorosán átölelte az embere nyakát és sírt.

Valahogy lesz. Valahogy mégis csak lesz, addig is, míg érted jönnek, te kis... Akárki vagy - boldog Karácsonyt. Valahogy biztosan jobb lesz.

Boldog Karácsonyt.

Kovács B. Sándor : *Fotógrafika*